

วารสาร

การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต

THE JOURNAL OF PSYCHIATRIC NURSING AND MENTAL HEALTH

ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2554)

Vol.25 No. 2 (May - August 2011)

ISSN 0857-4553

บทความวิชาการ

- การบำบัดด้วยการระลึกถึงความหลัง: การบำบัดทางจิตสังคมในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ

บทความวิจัย

- ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารของประชาชน ในเขตตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรี
- ความต้องการและการตอบสนองที่ได้รับจากพยาบาลของผู้ดูแลไทยมุสลิมในการดูแลผู้ป่วยโรคจิตที่มารับบริการที่โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์ จังหวัดสงขลา
- ผลของโปรแกรมบำบัดครอบครัวต่อภาระการดูแลของผู้ดูแลในครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน
- ประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยติดยาที่มีปัญหาซับซ้อน ด้วยระบบการจัดการผู้ป่วยรายกรณีในโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ผลของโปรแกรมการจัดการความเครียด ต่อการทำหน้าที่ของผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน
- การประเมินผลโครงการ การพัฒนาคุณภาพบัณฑิตก ทางการพยาบาลจิตเวช งานบริการผู้ป่วยในโรงพยาบาลจิตเวชสวนปรง
- ปรัชญาการณ้การพยายามฆ่าตัวตายของผู้ติดยา ที่บำบัดรักษาในโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ผลของโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะ แห่งตนต่อความสามารถในการดูแลบุคคลที่พึ่งพาของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคจิตเภท
- ผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะการดูแลผู้ป่วยจิตเวชและครอบครัว สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุข

วารสารการพยาบาลจิตเวช และสุขภาพจิต

THE JOURNAL OF PSYCHIATRIC NURSING AND MENTAL HEALTH

จุดประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ
2. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ข่าวสาร ความคิดเห็น ประสบการณ์ทางด้านสุขภาพจิต และการพยาบาลจิตเวช
3. เพื่อส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ร่วมงานวิชาชีพ

Objectives

1. To distribute knowledge
2. To serve as medium for exchanging informations, ideas, experiences in psychiatric mental health nursing among the professional nurse
3. To promote and increase creative thinking
4. To establish good relationship among the professional members

กำหนดการออก ปีละ 3 ฉบับ

(ม.ค.-เม.ย., พ.ค.-ส.ค., ก.ย.-ธ.ค.)

เจ้าของ สมาคมพยาบาลจิตเวชแห่งประเทศไทย
สำนักงาน สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา
112 ถนนสมเด็จเจ้าพระยา คลองสาน
กรุงเทพฯ 10600 โทร. 0-437-0200-8

พิมพ์ที่ บริษัท ธนาเพรส จำกัด

โทร. 0-2215-7220, 0-2215-7698,
0-2215-6376, 0-2214-4972,
0-2214-5060

โทรสาร 0-2214-0038, 0-2611-9324

E-mail : tanapress@gmail.com

Published by The Psychiatric Nurses
Association of Thailand

Office Somdej Chaopraya Institute of
Psychiatry
112 Somdej Chaopraya Rd.,
Klong-San Bangkok 10600

Printed by Tana Press Co., Ltd.

Tel. 0-2215-7220, 0-2215-7698,
0-2215-6376, 0-2214-4972,
0-2214-5060

Fax. 0-2214-0038, 0-2611-9324

E-mail : tanapress@gmail.com

คณะกรรมการวารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต ประจำปี 2552-2553

ที่ปรึกษา

ศ.ดร. ศิริพร จิรวัดนกุล
 รศ.ดร. พวงรัตน์ บุญญาบุรุษย์
 รศ.ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์
 รศ. สมศรี เชื้อหิรัญ
 ผศ. ปาหนัน บุญหลง
 นางสาว เจริญ แจ่มแจ้ง
 นาง วัชรารัตน์ อุทัยภาส
 นาง กัลยา ภักดิ์มิ่งกล
 รศ.ดร. อรพรรณ ลือบุญชัชชัย
 นางกาญจนา เหมะรัต

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 อดีตนายกสมาคมพยาบาลจิตเวชแห่งประเทศไทย
 อดีตนายกสมาคมพยาบาลจิตเวชแห่งประเทศไทย
 อดีตนายกสมาคมพยาบาลจิตเวชแห่งประเทศไทย
 อดีตนายกสมาคมพยาบาลจิตเวชแห่งประเทศไทย
 อดีตนายกสมาคมพยาบาลจิตเวชแห่งประเทศไทย
 อดีตนายกสมาคมพยาบาลจิตเวชแห่งประเทศไทย
 นายกสมาคมพยาบาลจิตเวชแห่งประเทศไทย
 นายกสมาคมพยาบาลจิตเวชแห่งประเทศไทย

บรรณาธิการ

ผศ. ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาว สาวิตรี แสงสว่าง

สถาบันจิตเวชศาสตร์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ

กองบรรณาธิการ

ผศ. ถวิล นภาพงศ์สุริยา
 ผศ. ดร. ช่อทิพย์ สันธนะวนิช
 อาจารย์ ดร. เพ็ญญา แดงค้อมยุทธ
 อาจารย์ เครือวัลย์ ศรียรัตน์
 นาง สุธา ไชชาติกุล
 นางสาว สุกันยา สำราญพิศ
 นางสาว นิรมล ปะนะสุนา
 นางสาว ชนิกรรดา ไทยสังคม
 นาง จิราพร เกสรสุวรรณ
 อาจารย์ โกสุม เศรษฐวรางค์
 อาจารย์ วัชรินทร์ วุฒิธรณฤทธิ
 ผศ. ดร. พชรินทร์ นันทจันทร์

 อาจารย์ ทิพย์สุดา สำเนียงเสนาะ
 ผศ. จุลจราพร สิ้นศิริ
 อาจารย์ ดร. สุภาภักดิ์ เกตราสุวรรณ
 ผศ. ดร. ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
 สถาบันจิตเวชศาสตร์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ
 สถาบันจิตเวชศาสตร์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ
 สถาบันจิตเวชศาสตร์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ
 โรงพยาบาลศรีธัญญา
 โรงพยาบาลศรีธัญญา
 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
 โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาล
 รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒองค์รักษ์
 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้จัดการ

นางสาว สาวิตรี แสงสว่าง

สถาบันจิตเวชศาสตร์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

สมาคมพยาบาลจิตเวชแห่งประเทศไทย

ปี 2551-2552

กรรมการที่ปรึกษากิตติมศักดิ์	ศาสตราจารย์นายแพทย์ประสพ รัตนากร อาจารย์จันทน์ปรง รัตนากร อธิบดี กรมสุขภาพจิต
ที่ปรึกษาทางกฎหมาย	นายจรัส กาญจนขจิต
กรรมการที่ปรึกษา	นายกสภาการพยาบาลแห่งประเทศไทย นายกสมาคมการพยาบาลแห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการ สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปาหนัน บุญหลง นางวัลลีย์ กนกวิจิตร รองศาสตราจารย์สมสร เชื้อหิรัญ รองศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลศรีธัญญา หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล สถาบันราชานุกูล หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลสวนปรุง หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมาราชนครินทร์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลจิตเวชนครพนมราชนครินทร์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลจิตเวชนครสวรรค์ราชนครินทร์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลจิตเวชเลยราชนครินทร์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลสถาบันประสาทวิทยา หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ผู้อำนวยการกองการพยาบาลสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร

**คณะกรรมการอำนวยการ
สมาคมพยาบาลจิตเวชแห่งประเทศไทย
ปี 2553-2554**

นางกาญจนา	เหมะรัต	นายกสมาคม
นางกัลยา	ภักดีมิ่งกล	อุปนายก คนที่ 1
รศ.ดร.มรรยาท	รุจิวิษณุ	อุปนายก คนที่ 2
รศ.ดร. อรพรรณ	ลีอนุชวัชชัย	ประธานฝ่ายวิชาการ
นางดวงตา	กุลรัตนญาณ	ประธานร่วมฝ่ายวิชาการ
ผศ.ดร. รังสิมันต์	สุนทรไชยา	ประธานฝ่ายวารสาร
นางสินีนานู	จิตต์ภักดี	ประธานร่วมฝ่ายวารสาร
นางมัจฉรี	โอสถานนท์	ประธานฝ่ายหารายได้
นางรัตนา	เหล่าปิยะกุล	ประธานร่วมฝ่ายหารายได้
นางสาวราณี	พรมานะจิริงกุล	ประธานร่วมฝ่ายหารายได้
นางสาวไศยา	ตะกูลมูล	ประธานร่วมฝ่ายหารายได้
นางนฤมล	นาเกรียง	ประธานฝ่ายบริการชุมชน
นางสนาม	บินชัย	ประธานร่วมฝ่ายบริการชุมชน
นางเพชร	คันธสายบัว	ประธานฝ่ายบริการวิชาการและชุมชน
นางสาวประหยัด	ประภาพรพรม	ประธานร่วมฝ่ายบริการวิชาการและชุมชน
นางสุภาวดี	ชุ่มจิตต์	ประธานฝ่ายสวัสดิการ
นางชลธิดา	สิมะวงศ์	ประธานร่วมฝ่ายสวัสดิการ
นางจันทร์เพ็ญ	สุทธิชัยโชติ	ประธานฝ่ายประชาสัมพันธ์และปฏิคม
นางก้องเกียรติ	อุเต็น	ประธานร่วมฝ่ายประชาสัมพันธ์และปฏิคม
นางนิตยา	จันทโรจวงศ์	เหรียญก
นางสาวสำราญ	บุญรักษา	ผู้ช่วยเหรียญก
นางเอื้ออารีย์	สาธิตา	นายทะเบียน และผู้จัดการสำนักงาน
นางสาวกาญจนา	สุทธินิยม	เลขาราชการ
นางสาวชลพร	กองคำ	ผู้ช่วยเลขาราชการ คนที่ 1
นางรื่นฤดี	ลิ้มฉาย	ผู้ช่วยเลขาราชการ คนที่ 2

วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต

ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2554)

Vol.25 No.2 (May - August 2011)

บรรณาธิการแถลง

วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2554) ได้มีบทความวิชาการและบทความวิจัยซึ่งมีเนื้อหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชอย่างต่อเนื่องเสมอมา ในฉบับนี้มีประเด็นที่น่าสนใจและมีผลลัพธ์เชิงประจักษ์เกี่ยวกับการระลึกถึงความหลังสำหรับผู้ป่วยโรคซึมเศร้า การดูแลผู้ป่วยโรคจิตเภทและผู้ดูแล รวมทั้งการดูแลผู้ติดสุราที่ได้รับการบำบัดรักษา

กองบรรณาธิการ ขอขอบพระคุณ สมาชิกวารสารและผู้สนใจทุกท่านที่ให้การสนับสนุนติดตามมาโดยตลอด พร้อมกันนี้ ขอเชิญผู้สนใจทุกท่านสมัครเป็นสมาชิกวารสารและส่งบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและวิชาชีพ อนึ่ง ขอให้ผู้เขียนบทความได้โปรดอ่านทำความเข้าใจและปฏิบัติตามคำแนะนำในการเตรียมและการส่งบทความต้นฉบับ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รังสิมันต์ สุนทรไพทยา

บรรณาธิการ

วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต

ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2554)

Vol.25 No.2 (May - August 2011)

สารบัญ

เรื่อง	ผู้แต่ง	หน้า
บรรณาธิการแถลง		
บทความวิชาการ		
<ul style="list-style-type: none"> ● การบำบัดด้วยการระลึกถึงความหลัง: การบำบัดทางจิตสังคมในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ 	รังสิมันต์ สุนทรไชยา	1
บทความวิจัย		
<ul style="list-style-type: none"> ● ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สุราของประชาชน ในเขตตำบลบางกร่าง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 	เจนจิรา เกียรติสินทรัพย์ สาริณี โต๊ะทอง วรารัตน์ ประทานวรปัญญา อภิรดี ขุนฉนมมฉำ ปาริชาติ แวนไวศาสตร์	12
<ul style="list-style-type: none"> ● ความต้องการและการตอบสนองที่ได้รับจากพยาบาลของ ผู้ดูแลไทยมุสลิมในการดูแลผู้ป่วยโรคจิตที่มารับบริการ ที่โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์ จังหวัดสงขลา 	ชนิดา เสดดี	29
<ul style="list-style-type: none"> ● ผลของโปรแกรมบำบัดครอบครัวต่อภาระการดูแล ของผู้ดูแลในครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน 	นภาพรณั์ พึ่งเกษศุนทร อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย	51
<ul style="list-style-type: none"> ● ประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยติดยาที่มีปัญหาซับซ้อน ด้วยระบบการจัดการผู้ป่วยรายกรณีในโรงพยาบาล สวนสราญรมย์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 	สมควร จุลอักษร ภัทราจิตต์ ศักดา รัตนา เหล่าปิยะสกุล วิภาวี จันทมัตตุการ คณิงนิตย์ วิชัยดิษฐ์ ปราณี เทพเลื่อน	64

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	ผู้แต่ง	หน้า
● ผลของโปรแกรมการจัดการความเครียด ต่อการทำหน้าที่ของผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน	บุษกมล ศุภอักษร เพ็ญพิภคร์ อุทิศ	79
● การประเมินผลโครงการ การพัฒนาคุณภาพบันทึก ทางการพยาบาลจิตเวช งานบริการผู้ป่วยใน โรงพยาบาลจิตเวชสวนปรุง	ประหยัด ประภาพรหม ราณี พรมานะจิริงกุล มธุริน คำวงศ์ปิ่น	92
● ปรัชญาการณการพยายามฆ่าตัวตายของผู้ติดสุรา ที่บำบัดรักษาในโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	ภัทราจิตต์ ศักดา สมควร จุลอักษร วิภาวี จันทมัตตการ คณินนิตย์ วิชัยดิษฐ์ กันยรัตน์ แซ่ตั้ง ชุตินา สุขห่อ	102
● ผลของโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะ แห่งตนต่อความสามารถในการดูแลบุคคลที่พึ่งพา ของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคจิตเภท	สุนันทา นวลเจริญ อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย	117
● ผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะการดูแล ผู้ป่วยจิตเวชและครอบครัว สำหรับอาสาสมัคร สาธารณสุข	พรประไพ แยกเต้า สุวดี วงษ์พนม จารี ทิพย์พินิจ หทัยรัตน์ นพมิตร	130